

Stigma: cijfers spreken

Over psychische aandoeningen:

- In Nederland heeft 42,7% van de bevolking (ooit) een psychische aandoening;
- Ruim vier op de tien Nederlanders voldoet op enig moment in zijn of haar leven aan de criteria van een psychiatrische diagnose (nemesis-2);
- Van de Nederlanders die nooit eerder in hun leven een psychische aandoening hebben gehad krijgt per jaar ongeveer 3% (ruim 191.000 mensen) voor het eerst een psychische aandoening;*²
- Ruim zes op de tien Nederlanders onderschat de omvang en de ernst van psychische aandoeningen!;
- Hoewel bijna iedereen (96%) een goede beschrijving van psychische aandoeningen kan geven, praat slechts een op de drie mensen erover met een ander of met een patiënt.

Over vooroordelen en stigma:

- Van alle Nederlanders verwacht 92% dat mensen met psychische aandoeningen vreemde reacties krijgen;
- 7 van de 10 mensen met psychische aandoening ervaren vooroordelen/discriminatie;
- 80% respondenten ervaart discriminatie in ten minste één levensdomein*1 (wonen, werken, vrije tijd, etc.) (Engels onderzoek);
- 72% van mensen met pa vindt dat de maatschappij weinig tolerant is (anders met hen om gaan, moeilijk praten, vrienden verloren) .

Acceptatie:

Net als in de voorafgaande decennia staan de meeste Nederlanders niet afwijzend tegenover (ex-)psychiatrische patiënten, maar zijn zij wel terughoudend om hen in de privésfeer toe te laten.

- Ruim 70% van de respondenten zei geen bezwaar te hebben een (ex-)psychiatrische patiënt als buurman, vriend of collega te hebben;
- Slechts 30% accepteert een patiënt als schoonzoon of babysitter;
- Sinds 1987 is de bereidheid om (ex-)psychiatrische patiënten in het eigen leven toe te laten niet sterk verbeterd.

Over de gevolgen:

- 2/3 (van de 90% die stigma ervaren) stopt met activiteiten uit angst voor stigma.

Psychisch Gezien (2011): (panel van mensen met ernstige psychische problemen)

- Van de deelnemers heeft zich 37% in het jaar voorafgaand aan de meting achtergesteld of gediscrimineerd gevoeld vanwege psychische problemen;
- Bij 45% daarvan gebeurde dat heel vaak en voornamelijk bij het maken van vrienden (30%) en bij het zoeken naar werk of op het werk (27%);
- Mensen met schizofrenie ervaren de meeste nadelen in relatie tot de familie (54%);
- Er zijn ook mensen met schizofrenie die voordelen ervaren m.b.t. de familie (22%);
- Mensen ervaren nadelen m.b.t. persoonlijke privacy (48%);
- Ze ervaren nadeel van de diagnose schizofrenie (40%);
- Maar ook voordeel van deze diagnose (46%);
- Hoewel vaak niet van toepassing (omdat 85% geen baan heeft), worden ook bij opleiding en werk nadelen gerapporteerd (maar telkens < 20%).

Gevolgen:

De meeste respondenten voelen zich vanwege de diagnose (enigszins of sterk) gehinderd om te solliciteren of een opleiding te gaan volgen (68%), een intieme persoonlijke relatie te beginnen (56%) of iets anders te doen dat zij belangrijk vinden (72%). Ook voelen ze zich gedwongen de diagnose (selectief) te verbergen (66%), werden zij negatief bejegend door ggz-medewerkers (58%), werden ze gemeden door mensen die van hun diagnose op de hoogte waren (62%) en zijn ze geen vriendschappen aangegaan buiten de ggz (80%).

Het Aspen-onderzoek: (buitenlands)

- 79% van de respondenten ervaart discriminatie in ten minste één levensdomein;
- 37% van hen had het zoeken naar een intieme persoonlijke relatie opgegeven;
- 25% was gestopt met solliciteren, 20% stopte met actief zoeken naar een opleiding of training.

[Lees meer over zelfstigma en het why try effect](#)

Kosten van stigma (kosten voor zorg en maatschappij):

- Op gebied van werk: 2,7 mld voor ziekteverzuim
- 4 mld verborgen productieverlies

Bron: [Handboek Destigmatisering](#) van psychische aandoeningen. De cijfers zijn Nederlands, tenzij anders aangegeven. Meer cijfers vind je ook bij het [Kenniscentrum Phrenos](#).

**1 Negentig procent van de mensen die stigmatisering ervaren heeft er last van: het zelfvertrouwen neemt af, relaties en familiebanden worden verstoord, wonen en werken worden moeilijker, hulpverlening wordt vermeden en het herstel wordt door dat alles ernstig belemmerd. Heel veel mensen weten niet wat ze wel of juist niet kunnen zeggen als het gaat om psychische aandoeningen.*

**2 Vrouwen, jonge volwassenen, mensen met een lagere opleiding of inkomen, en mensen die vervelende gebeurtenissen meemaakten of een lichamelijke ziekte ontwikkelen lopen de grootste risico's om voor het eerst een psychische aandoening te ontwikkelen.*